

Landstingsstyrelsen

Yttrande över Landstingsrevisorernas Årsrapport 2006**Ärendet**

Landstingsrevisorerna har i Årsrapport 2006 avrapporterat genomförd granskning avseende Landstingsstyrelsens/SLL:s koncernlednings verksamhet 2006. Rapporten har överlämnats för yttrande.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att som yttrande över Landstingsrevisorernas Årsrapport 2006 avseende landstingsstyrelsen/SLL:s koncernledning överlämna detta tjänsteutlåtande.

Förvaltningens synpunkter**Revisionsrapporten****Granskningens omfattning och inriktning**

Av rapporten framgår det att revisionen av Landstingsstyrelsens verksamhet år 2006 har utförts i enlighet med gällande kommunallag, landstingets regler och anvisningar samt god revisionsssed. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt på ett tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Revisionen har genomförts enligt den av de förtroendevalda revisorerna fastställda revisionsplanen. I årets revision har fortsatt stark tonvikt lagts vid den ekonomiska styrningen och verksamhetskontrollen.

Granskningen och avrapporteringen av den löpande revisionen har anpassats till utformningen av landstingsstyrelsens förtroende- och tjänstemannaorganisation och utförts av revisionskontoret och anlitade konsulter.

Bilagor

1. Svar på Landstingsrevisorernas bedömning av omstruktureringskostnader och vissa pensionskostnader i årsredovisning 2006 - Bilaga C2
1. Svar på Landstingsrevisorernas årsrapport 2006 över BV – Bilaga B2

I huvudrapporten redovisas granskningen av landstingsstyrelsens styrande funktioner samt den sammanställda årsredovisningen för 2006 och omfattar följande verksamheter:

- SLL-gemensamma frågor
- Styrning och uppföljning av SLL:s verksamhet och ekonomi
- Styrning och uppföljning av hälso- och sjukvård
- Personaladministration
- IT-verksamhet
- Fastighetsverksamhet
- Upphandlings- och inköpsverksamhet
- Miljö
- Kvalitetsstyrning och verksamhetsanalys
- Landstingets stöd till och styrning av forskning
- Landstingets säkerhetsarbete
- Jämställdhet
- Barnkonventionen
- Intern kontroll inom SLL – slutlig bedömning
- Tiohundra
- Den sammanställda årsredovisningen för SLL

Nedan redovisas Landstingsrevisorernas viktigaste iakttagelser samt Landstingsstyrelsens synpunkter på dessa.

Landstingsrevisorernas rekommendation	Kommentar från Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL-gemensamma frågor	Kommentarer kring redovisningsteoretiska frågeställningar, se bilaga 1 (C2)
Den övergripande styrningen och uppföljningen	Landstingsstyrelsens förvaltning har tagit del av Landstingsrevisionens synpunkter och rekommendationer och delar dem till stora delar. Förvaltningen delar uppfattningen att det är önskvärt att budgetstyrningen och uppföljningen i bokslut av budget blir mer målorienterad med ökat fokus på övergripande mål snarare än detaljuppdrag för att tydliggöra och underlätta för full-

	<p>måktige att skapa sig en uppfattning om och utvärdera det resultat som landstinget uppnått.</p> <p>Att budgetdisciplin och fokus på effektivisering/rationalisering kommer att vara viktigt de kommande åren är även det en uppfattning som förvaltningen delar.</p> <p>Uppfattningen att ägarstyrningen behöver fortsätta att utvecklas delas också av förvaltningen.</p>
<p>Styrning och uppföljning av hälso- och sjukvård</p> <p>- Beställarstyrning</p>	<p>Revisorerna har gjort en intervjuundersökning där det framkommit en rad synpunkter om Beställarens roll. Från detta drar revisorerna bl.a slutsatsen att det saknas en tydlig beställarstrategi och ett gemensamt förhållningssätt.</p> <p>Förvaltningen vill emellertid framhålla utvecklingen som skett sedan 2003 när Beställare Vård blev en organisation. Gemensamma ersättningsmodeller, uppdragsbeskrivningar mm har införts. Även uppföljningsarbetet har stärkts och blivit mer enhetligt. Jämförelser och analys görs i högre utsträckning. En återkommande beställarplan som processas internt utgör också en viktig grund för förhållningssätt och strategi.</p> <p>Förvaltningen tycker också att det finns förbättringsutrymmen. Utbildningsinsatser har påbörjats och kommer att fortsätta, bl a. inom upphandlingsområdet. Processerna internt kommer att kartläggas och utvecklas för att bland annat öka i tydlighet. Att vi blivit egen förvaltning ökar även förutsättningarna för mandat och ansvar och därigenom stärka ett gemensamt förhållningssätt.</p>

<p>- Strukturförändringar inom hälso- och sjukvården</p>	<p>Effekter av strukturförändringar är viktiga att följa och utvärdera. Inom ramen för bl.a. den nya avdelningen Uppföljning och Utveckling inom Hälso- och sjukvårdsnämndens förvaltning finns uppdrag att både göra marknadsanalyser och analyser av hälso- och sjukvårdssystemet i sin helhet.</p>
<p>Styrning och uppföljning av trafikverksamheten</p>	<p>Landstingsstyrelsens förvaltning har tagit del av Landstingsrevisionens synpunkter och rekommendationer och delar dem i stort. Förvaltningen instämmer helt i att det är särskilt angeläget att punktligheten i kollektivtrafiken till lands förbättras.</p>
<p>Personaladministration</p>	<p>Landstingsstyrelsens förvaltning har tagit del av landstingsrevisorernas rapport för LSF 2006 och kan konstatera att vidtagna åtgärder givit resultat. Internkontrollen för löneadm får betyget från acceptabelt till mycket bra. Arbetet med centraliserad pensionshantering fortsätter. Nyrekryteringar är gjorda och enheten fungerar väl. Projektets översyn av systemförvaltningen för Palett har lämnat en första delrapport. Arbetet med nyckeltal fortsätter.</p>
<p>Upphandlings- och inköpsverksamhet Utifrån genomförda granskningar bedöms den interna kontrollen inom upphandlingsområdet som tillräcklig även om undantag finns, se avsnitt 9.2. Följsamheten gentemot regelverket inom upphandlingsområdet förbättras kontinuerligt. En ökad användning av inköpssystemet Clockwork torde innebära förstärkt intern kontroll och bättre uppföljningsmöjligheter.</p>	<p>LSF håller med revisionskontorets synpunkter att det skulle förbättra den interna kontrollen vid ett ökat användande av inköpssystemet Clockwork. SLL Upphandling inom LSF driver denna fråga. I övrigt se under kommentarer till bilaga 4.</p>

<p>Kvalitetsstyrning och verksamhetsanalys</p>	<p>Landstingsstyrelsens förvaltning har tagit del av Landstingsrevisionens synpunkter och rekommendationer och delar uppfattningen att det är viktigt att arbetet med att ta fram och jämföra nyckeltal/-indikatorer mellan likartade verksamheter för att på detta sätt stimulera till kontinuerligt lärande och förbättring. Som landstingsrevisionen påpekar är det extra viktigt inom områdena verksamhet och kvalitet.</p>
<p>Landstingets stöd till och styrning av forskning Revisionskontoret anser att organisationen av FoUU behöver tydliggöras i samband med utveckling av såväl närsvård och sjukhusens framtida uppdrag.</p>	<p>Antalet <i>ST-läkare i psykiatri</i> har pga. bättre rekryteringssituation ökat påtagligt under de senaste åren (2003: ca 100; 2006: ca 160). Det ger goda förutsättningar att möta ökade pensionsavgångar under de närmsta åren, samt att bemanna enheter där läkarbrist finns t.ex. i länets ytterområden och inom beroendevården. Åldersstrukturen är mest ogynnsam bland privatpraktiserande specialister enl. taxa eller avtal, där ca 50% är 60 år eller äldre. ST-dimensioneringen bör bibehållas på minst nuvarande nivå, detsamma gäller specialiteten <i>barn- och ungdomspsykiatri</i>.</p> <p>Antalet ST i <i>allmänmedicin</i> motsvarar väl antalet förväntade pensioneringar under de närmsta åren men kan inte på sikt svara upp mot tidigare inriktningsbeslut (HSN år 2000) om utökat antal specialister i allmänmedicin.</p> <p>Det ska understrykas att riskerna för att bristsituationer ska uppstå inte är begränsade till allmänmedicin och psykiatri. Andra specialiteter där såväl ålderstruktur bland specialisterna som t.ex. befolkningsstrukturen påkallar uppmärksamhet</p>

	<p>är bl.a. kvinnosjukvård, urologi, hud, öron och ögon.</p> <p>FoUU-kansliet bereder tillsammans med det nyinrättade ST-rådet och SPESAK-organisationen samt i dialog med producenter i privat och offentlig driftform frågan om dimensionering av ST för 2008 och framåt. Målsättningen är att under hösten presentera en basdimensionering eller ST-plan som ska beakta behov och efterfrågan i hela länets hälso- och sjukvård.</p> <p>Finansiering och ersättningsformer ses också över. Alla ST som ingår i basdimensioneringen/ST-planen förutsätts ha del av FoUU-/ST-medel som täcker utbildningsdelen av ST. Nuvarande budget, som <i>i huvudsak</i> bygger på behov och dimensionering år 2000 behöver successivt tillföras medel.</p>
<p>Tiohundra Revisionens intryck av verksamheten i Norrtälje är att den utvecklas positivt men att fortsatt stora utmaningar väntar år 2007. För bolagets del handlar det bl.a. att fortsatt utveckling av omsorgsverksamheten och för nämnden att bemästra kösituationen till särskilt boende för äldre. Revisionen vill betona vikten av att landstingsstyrelsen, tillsammans med Norrtälje kommuns ledning, finner fungerande och väl avvägda former för samordning av styrning av uppdrag, uppföljning och redovisning för den gemensamma verksamheten i Norrtälje.</p>	<p>Landstingsstyrelsens förvaltning delar revisionskontorets synpunkter och vill på alla sätt understryka den vittgående dialog som förekommer på relevanta nivåer mellan SLL och Norrtälje kommun. Som exempel på samarbete kan den gemensamma samrådsgruppen nämnas, där såväl Kommundirektör för Norrtälje kommun som tf Landstingsdirektör finns representerad.</p>
<p>Den sammanställda årsredovisningen för SLL Redovisningen av anställda inom TioHundra AB är inte rättvisande. I nuläget redovisas bolagets samtliga 3200 anställda samtidigt</p>	<p>Samarbetet med Norrtälje kommun med Kommunalförbund, gemensam nämnd och via kommunalförbundet ägt bolag innehållande såväl tidigare kommunal som</p>

som noten aviserar att det enbart är 1600 anställda som tillhör landstingsdelen. En metod för redovisning av anställda i bolag som man äger till viss del bör utvecklas.

landstingsverksamhet, ställer stora krav på pedagogiken kring presentationen av verksamheten. Förvaltningen noterar revisionskontorets påpekanden och kommer att förtydliga givna sifferuppgifter i årsredovisningen. Såväl den del av kostnaderna som konsolideras i SLL-koncernens bokslut som TioHundrabolaget måste beskrivas entydigt och korrekt.

Nedan ges kommentarer på Landstingsrevisorernas iakttagelser i Bilaga A-C.

Landstingsrevisorernas rekommendation	Kommentar från Landstingsstyrelsens förvaltning
<p>Bilaga A. Uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer Revisionskontoret har genomfört sin årliga uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer (bilaga 1). Revisorerna noterar att följande rekommendationer icke är åtgärdade:</p>	
<p>Utveckla den samlade redovisningen avseende av LF givna mål och uppdrag. Bör bl.a. framgå hur väl resultatenhet uppfyller mål och uppdrag i förhållande till budget.</p>	<p>Den utveckling av avrapportering som sker i samband med delårsbokslutet och årsbokslutet har varit betydande. Med tanke på den mängd av uppdrag som ges samt den decentraliserade blandjuridiska organisation som SLL-koncernen utgör med förvaltningar, bolag, kommunalförbund och gemensamma nämnder medför det självfallet vissa svårigheter att på ett pedagogiskt sätt återrapportera de av LF givna mål och uppdrag. Årsredovisningsdokumentet och delårsdokumentet är av förklarliga skäl beskrivningar på mer övergripande nivå. En mer detaljerad beskrivning återfinns i respektive enhets förvaltningsberättelse. Den kritik och dialog som framförts från revisionskontoret har inte givit indikationer på att andra likartade stora organisationer, på något bättre sätt lyckats fullgöra sitt avrapporteringsuppdrag.</p>
<p>I budgetberedningen för kommande år bör beaktas att det egna kapitalet på längre sikt ska täcka hela pensionsåtagandet, d.v.s. även ansvarsförbindelsen.</p>	<p>De av fullmäktige beslutade långsiktiga finansiella målen syftar till att på sikt det egna kapitalet ska täcka hela pensionsåtagandet.</p>
<p>Förvaltningsberättelsen bör innehålla analys om hur kostnaderna för de kraftigt ökade framtida investeringarna och pensionsutbetalningarna ska hanteras.</p>	<p>Förvaltningen noterar rekommendationen och kommer att utreda utformning samt i vilket dokument analysen kan</p>

	inarbetas, årsbokslutet eller budgetdokumentet.
Tillse att kostnader för omställningsåtgärder är korrekt klassificerade.	Förvaltningen anser att så är fallet.
Tillse att rek nr 10 från RKR är uppfylld vid avsättning. Revidera och komplettera SLL:s upphandlingspolicy med avseende på risk för mutor, bestickning, jäv, etc	Förvaltningen anser att så är fallet. Förvaltningen anser att så är fallet.
Bör beslutas om kriterier för fördelning av personalgruppen vid TioHundra AB	Förvaltningen anser att så är fallet.
Bilaga B. Landstingsstyrelsens egen verksamhet	
Bilaga B1. LSF inkl Forum samt Skadekonto En övergripande riskanalys för IT-området rekommenderas för LSF.	En IT-översyn pågår och ska slutföras under året.
För informationssystem som bedöms viktiga bör reservrutiner tillskapnas för att försäkra sig om kontinuitet i den verksamhet som är beroende av systemet.	Arbete pågår inom LSF-IT med att lämna förslag till en katastrof-/krisledningsorganisation för IT-relaterade större avbrott/allvarliga händelser.
I samband med implementeringen av de nu framtagna informationssäkerhetsriktlinjerna bör informationsägarrollen särskilt uppmärksammas och dokumenteras. Detta för att komma till rätta med informationsklassificering och loggningsbehov.	Arbete pågår.
LSF bör formalisera samverkan med de verksamheter med vilka man delar ett serverrum.	En IT-översyn pågår och ska slutföras under året.
Bilaga B2. Beställare Vård	Se bilaga 2.
Bilaga B3 Koncernfinansiering Riskfaktorer i månadsprognoserna	Redovisningen av riskfaktorer i månadsprognoserna avses förbättras under 2007.

Krav på verifikationer.	Rutinerna ska utvecklas.
Reglering av äldre interna fordringar och skulder.	Kommer att genomföras under 2007.
Hantering av poster via budgeten hos resp enhet istället för fakturering av Koncernfinansiering.	Detta är en eftersträvansvärd grundprincip.
Bilaga C. Sammanfattande redovisning av projekt	
Bilaga C1 Analys av landstingets ekonomiska utveckling	<p>Landstingsstyrelsens förvaltning har tagit del av rapporten ifrån KPMG och delar de övergripande slutsatserna; att budgetdisciplin kommer att fortsätta att vara av största betydelse för Stockholms läns landsting, att arbetet med att identifiera och genomföra kostnadsreducerande åtgärder måste fortsätta och att investeringar kommer att vara ett viktigt fokusområde framöver.</p> <p>Vad gäller rapportens utformning och innehåll så konstaterar förvaltningen att man vid analys av utvecklingen över tid och vid jämförelser med riket och andra landsting i huvudsak använt sig av data som inte är rensade för jämförelsestörande poster av engångskaraktär, vilket enligt förvaltningen försvårar analysen och dragandet av stringenta slutsatser. Detta särskilt då storleken på denna typ av poster var relativt sett mycket omfattande för SLL år 2006. I rapporten (i såväl bild som text) finns en uppgift om att nettokostnaderna för Västra Götalandsregionen år 2005 ökade med 17 procent. Detta är en siffra som förvaltningen ställer sig mycket tveksam till.</p>

	<p>Det är förvaltningens uppfattning att mått som helt eller delvis baserar sig på bokförda värden i landstingets balansräkning skall tolkas med viss återhållsamhet då sådana mått inte inkluderar tillgången/rättigheten att beskatta medborgarna i länet. Förvaltningen saknar i rapporten analyser och resonemang om skattekraften och dess utveckling i länet och riket.</p>
Bilaga C2	Se bilaga 1.
Bilaga C3 Granskning av den övergripande budget-, uppföljnings- och redovisningsprocessen	<p>Landstingsstyrelsens förvaltning har tagit del av revisionsrapporten rörande landstingets övergripande budget-, uppföljnings- och redovisningsprocess av Öhrlings PWC och delar i stor utsträckning de bedömningar och rekommendationer som görs.</p> <p>Förvaltningen delar bland annat uppfattningen att en mer konsekvent målstyrning är en önskad utveckling och att antalet detaljuppdrag parallellt med en sådan utveckling bör minska.</p> <p>Rapporten kommer att vara ett viktigt inspel i arbetet med att ta fram en ny budgetprocess med målsättningen att en sådan ska beslutas av landstingsfullmäktige senast december 2007.</p>

<p>Bilaga C4 Granskning av fyra stora upphandlingar utförda av SLL Upphandling</p> <p>Revisionskontorets rekommendation från förra årets granskning kvarstår att deltagarna i arbetsgrupperna bör informeras om regelverket för muta och bestickning på samma sätt som information om jäv och sekretess ges. Förra årets rekommendation att det måste säkerställas att den uppföljning som sker verkligen omfattar/täcker samtliga ställda krav i förfrågningsunderlaget kvarstår.</p>	<p>Ny rutin håller på att utarbetas inom SLL Upphandling för att förbättra informationen regelverket för muta och bestickning.</p> <p>SLL Upphandling har den 1 april 2007 ändrat sin organisation så att en ny enhet bildas för uppföljning av upphandlingsavtal under hela avtalstiden.</p>
<p>LS bör utveckla en rutin att genomförda upphandlingar utvärderas efter att avtal tecknas.</p>	<p>Se kommentar ovan.</p>
<p>Öppen upphandling bör väljas vid nästa bankupphandling.</p>	<p>LSF delar inte revisionskontorets uppfattning.</p>
<p>Löneregistret bör ägas av SLL för att minska arbete/kostnader samt minska riskerna för fel vid byte av bank.</p>	<p>Egen administration av registret medför såväl ökade kostnader som behov av ökade personella resurser.</p>
<p>Rangordna leverantör/produkter inom de områden som har flera avtalade leverantörer.</p>	<p>Det finns för närvarande ingen lagstiftning som kräver detta. En stor del av fördelen med ramavtal försvinner. För ramavtal inom sjukvårdsförbrukningsområdet är det naturligtvis helt otänkbart att ha rangordnade ramavtal.</p>
<p>Ta fram en tydlig och mer tvingande anvisning av produktval vid nyinköp (IT).</p>	<p>En stor vinst har gjorts i den senaste upphandlingen med en huvudleverantör. Alla avsteg från detta skall godkännas av förvaltningsorganisation/upphandlingsavdelningen.</p>

<p>Formulera villkor/omständigheter när kompletteringsköp från annan än den högst rangordnade leverantören är godkänt inom områdena servrar, nätprodukter och skrivare.</p>	<p>På grund av väldigt olika IT-miljöer inom olika delar av SLL finns ingen rangordning inom dessa områden denna gång.</p>
<p>SLL Upphandling bör säkra att tid mellan annonsering och anbudslämnande står i proportion till tjänsternas komplexitet så att anbudsgivare har rimlig tid för att få förtydliganden, inspektera lokaler analysera och ta fram anbud.</p>	<p>I uppdragsupphandlingar (BV/HSN i detta fall) är det slutligen uppdragsgivaren som bestämmer dessa detaljer, under förutsättning att inte lagstiftningen träds förnär.</p>
<p>Bilaga C5. Interna kontrollplaner Revisionskontoret konstaterar att beslut om IK-plan antagits för alla enheter förutom AB SL, Waxholms Ångfartygs AB, Färdtjänsten, MediCarrier AB, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, Folk tandvården AB, AISAB, Kulturnämnden och TioHundra AB. Samtliga styrelser/bolag/-förvaltningar rapporterar arbetet med internkontrollplanering. Revisionskontoret framför synpunkten att landstingsstyrelsen bör studera och införa anvisningar för tillämpning av internkontrollpolicyn och samt genomgå kopplingen mellan styrelsernas IK-planer och fullmäktiges budgetbeslut.</p>	<p>Landstingsstyrelsens förvaltning konstaterar att implementeringen av Internkontrollplaner utvecklas väl. Bedömningen är att successivt arbeta med uppgraderingen av kontrollplanerna i dialog med verksamheterna och genom främjande av dialog mellan verksamheterna. Intern kontroll skall implementeras på ett genomsyrande sätt. Att i dagsläget forcera implementeringen och knyta internkontrollplanerna till fullmäktiges budgetbeslut kan äventyra det inledda arbetet med att skapa en god intern kontroll i enlighet med andemeningen i fullmäktiges beslut (LS 0508-1353).</p>

Avslutning

Sammanfattningsvis noterats att Landstingsrevisorerna tar upp och belyser ett antal väsentliga frågor. Landstingsstyrelsens förvaltning instämmer i huvudsak i de framförda synpunkterna och noterar samtidigt att Landstingsrevisorernas årsrapport kommer att vara till nytta i det framtida arbetet.

Göran Stiernstedt